

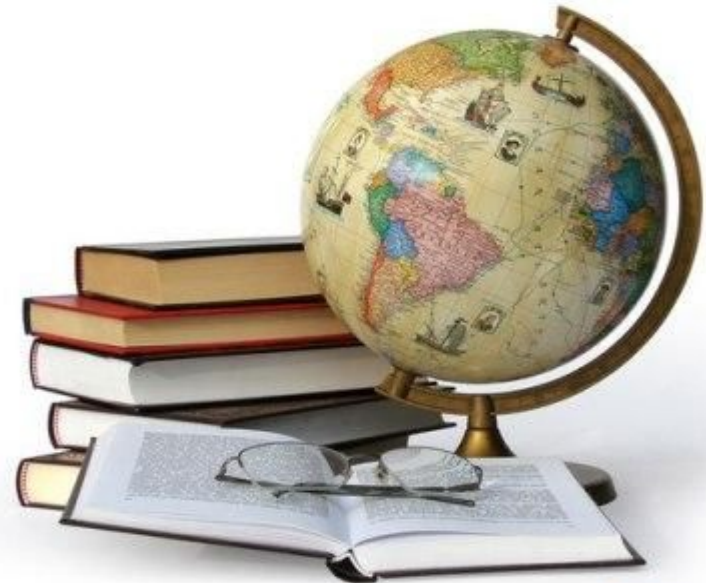

ЭВОЛЮЦИОННО-ИДЕЯЛАРДЫҢ ДАМУ ТАРИХЫ

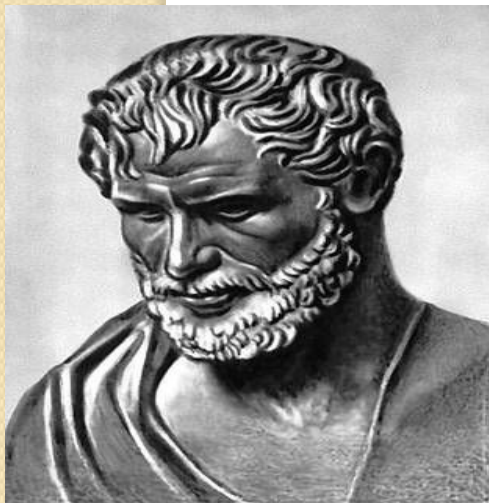
Дайындаған: Әлі Нұрбану
ЖБЛ-411

Қабылдаған: техн.ғ.к.,
қауым. проф. м.а. Исаев Ғ.И.

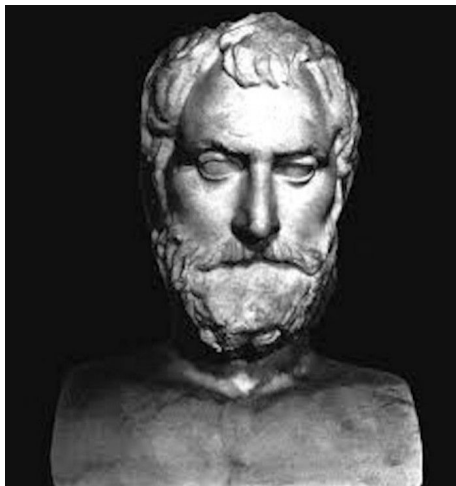
- Дарвиндік дәуірге дейінгі эволюциялық идеялардың дамуы.
- Ерте заманғы, орта ғасырдағы тірі табиғаттың дамуы жайлы ұғымдар. Қайта өркендеу дәуіріндегі биологияның дамуы.
- Орта ғасырлардағы Орта Азиядағы эволюциялық идеялардың қалыптасуы.

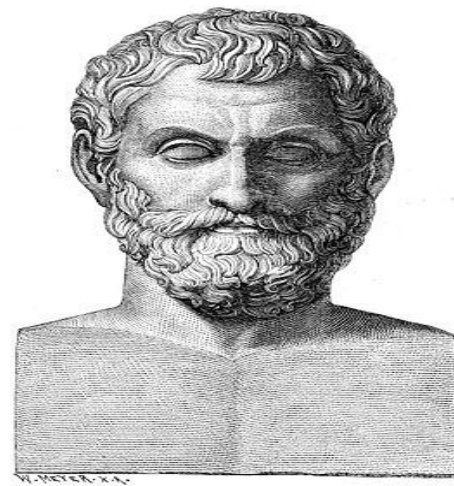
Дарвиндік дәуірге дейінгі эволюциялық идеяларын ұсынған философ-ғалымдар

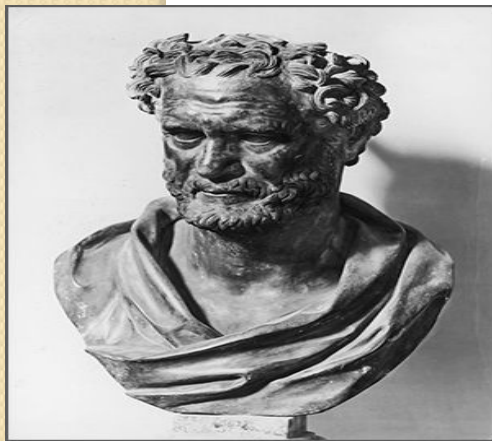
Гераклит

Анаксимендр

Фалес

Демокрит

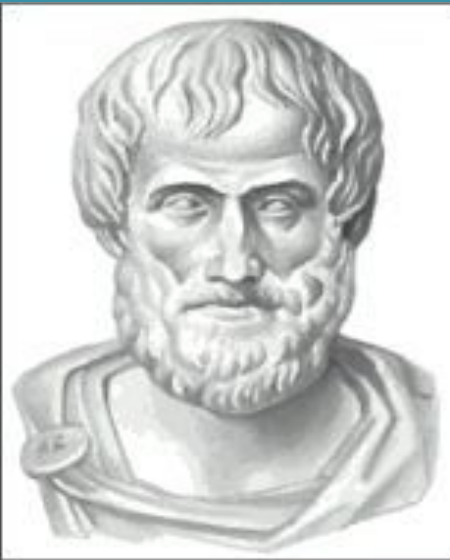

Эмпедокл

Аристотель

Жануарларды ол екі үлкен топқа «қаны бар жануар» және «қансыз жануарлар» деп бөлді, ары қарай бұл топтар одан майда таксондарға бөлінеді. Ең бірінші рет «туыс» және «түр» деген түсініктерді енгізді. Аристотель өзі құрған жіктеу әдісін қолданып жануарлардың 500 түрін сипаттап берген. «Жануарлардың бөліктері» атты еңбегінде мүшелердің өзара байланыстылығы (корреляциясы) туралы ой келтіреді. Мұнда бір мүшенің өзгеруі басқа да мүшенің қызметінің өзгеруіне әкеледі дейді. Осы еңбегінде Аристотель табиғаттың жалпы заңы ретінде материялы объектілердің сатылы дамуын көрсетті: төменгі сатыға - минералдар, өсімдіктер, зоофиттер (өсімдік жануарлар) және төменгі сатыдағы жануарлар, жоғарғы сатыға - жануарлар мен адамды орналастырды.

Аристотель
(384—322 до н.э.)

Френсис Бэкон

1561 - 1626

ХҮІ – ХҮІІ ғасырлар аралығы биологияның даму саласында «сипаттау кезеңі» болып есептеледі. Ағылшын философы Ф.Бэкон индукция әдісін ойлап шығарып, ғылыми зерттеулер тек тәжірибе жүзінде жүргізілуі тиіс деген ұсыныс жасады. Бұл үндеу табиғат зерттеушілерінің арасында кең қолдау тауып, нәтижесінде түрлі ғылыми салаларда көптеген жаңалықтар ашыла бастады.

1543 жылы А.Везалий адам денесінің құрылысын зерттеп, оған сипаттама берсе, М.Мальпиги 1661 жылы қылтамырлардағы қанның қозғалысын анықтады. 1628 жылы У. Гарвей қан айналымы жөніндегі ілімін жариялады. Р.Гук 1665 жылы өзінің ұлғайтқыш құралын жасап, өсімдік жасушасының құрылысын ашты. А.Левенгук 1683 жылы ұсақ ағзалар дүниесін, эритроциттер мен сперматозоидтың құрылысын жан – жақты зерттеді.

Андреас Везалий (1514—1564)

MyShared

М. Мальпиги

Роберт Гук

MyShared

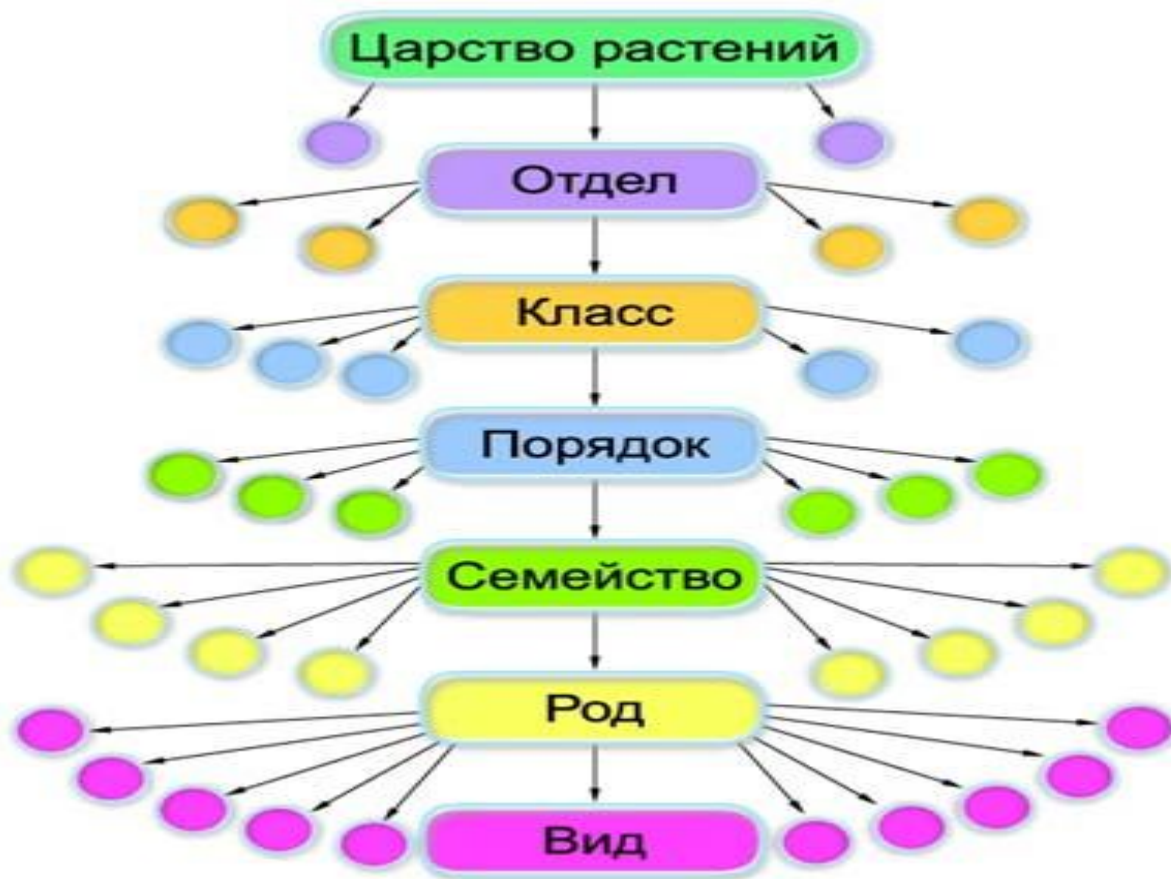

Уильям Гарвей (William Harvey)

ЛЕВЕНГУК
Антони Ван
1632-1723

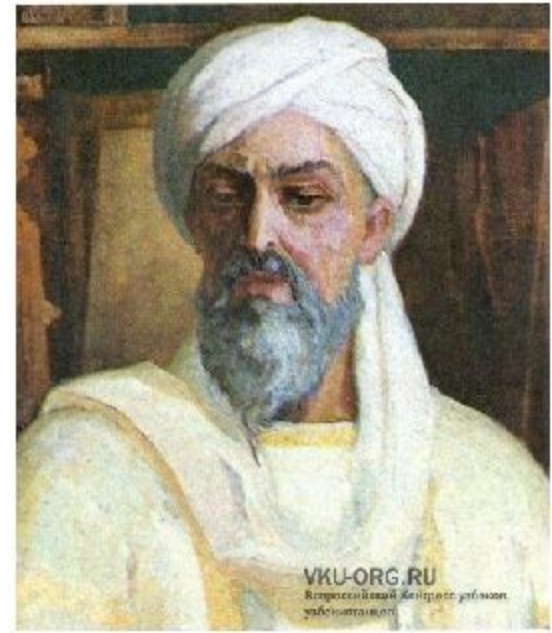
Өсімдіктер систематикасында көптеген жаналықтар енгізген көрнекті ғалым К. Линней (1707-1778) болды. Ол барлық өсімдіктерді гүліндегі аталықтары мен аналығының саны, пішіні, көлемі және құрылысына қарай 24 класқа бөлді.

ЛИННЕЙ
Карл
1707-1778

Орта ғасырлардағы Орта Азиядағы эволюциялық идеялардың қалыптасуы.

Ресейде эволюциялық идеялардың дамуы.

Ресейде табиғат туралы эволюциялық идеялар XVIII ғасырдың екінші жартысында қалыптаса бастады. Жер қыртысының тарихы туралы еңбектерінде М. В. Ломоносов өлі табиғаттағы өзгерістердің тірі табиғаттағы өзгерістерге тікелей байланысты екенін айтты.

РАДИЩЕВ А. Н.

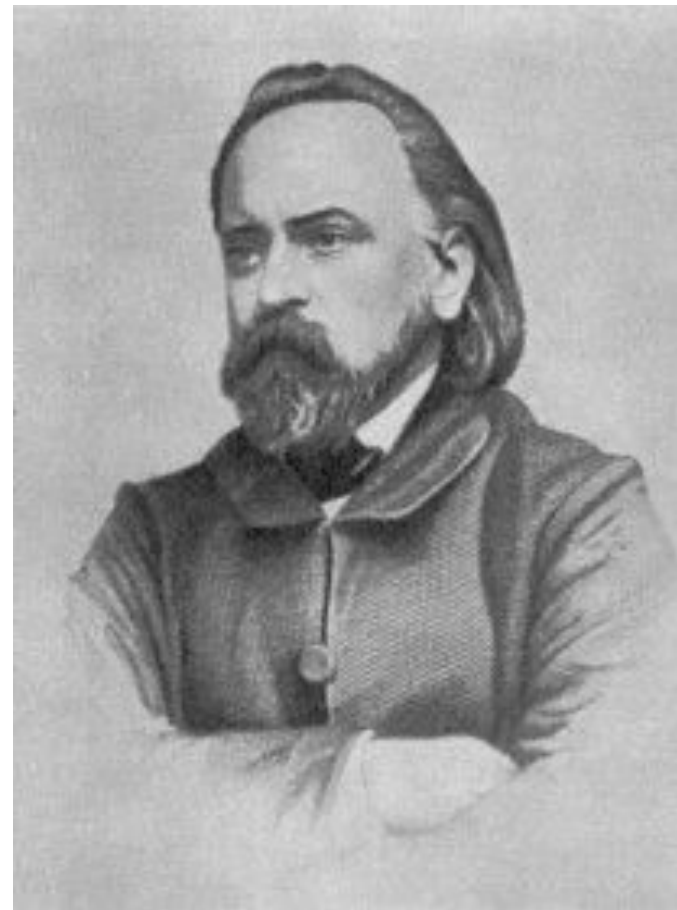
Санкт-Петербург академигі К.Ф.Вольф алғашқылардың бірі болып, ұрықтық дамуы жөнінде дұрыс пікір ұсынды. А.Н.Радищев табиғатты бір тұтас деп тауып, оның дамуы қарапайымнан күрделі құрылысты ағзаларға қарай жүреді деген пікірде болды.

Зоолог К.Ф.Рулье
түрлердің тұрақтылығы
жайлы мета-физикалық
көзқарасты қатты сынап,
ағзалардың қай қайсысы
болса да, айналадағы
ортаның әсерінен
өзгереді, ал өз кезегінде
ағзалар сыртқы ортаны
өзгертеді деді.

К.Ф.Рулье

Аса құнды эволюциялық идеяны А.Н.Герценнің еңбектерінен де кездестіруге болады. Ол құрылысы мен физиологиялық ерекшеліктері жақын ағзалар арасында міндетті түрде туыстық байланыстар бар, яғни олардың шығу тегі бір деп жазды.

А.Н.Герцен